

stvari prodaju jeftinije od svojih susjeda. Susjedi su sad primorani da prodaju po istoj cijeni iako za to imaju manje mogućnosti, iako se ta cijena sve više smanjuje i katkad im oduzima cjelokupnu rentu i cjelokupan profit. Neka okna se tada sasvim napuštaju, druga ne donose više rentu i dalje ih može eksploatirati sam zemljovlasnik." (Smit, tom I, str. 350.)) "Poslije otkrića rudnika u Peruu napušten je najveći broj rudnika srebra u Evropi... Isto se dogodilo i sa rudnicima na Kubi i San Domingu, pa čak i sa starim rudnicima u Peruu poslije otkrića onih u Potoziju." (Tom I, str. 353)

Sasvim isto što Smit kaže o rudnicima vrijedi manje ili više za zemljoposjed uopće.

d) "Treba primjetiti da tekuća cijena zemljišta zavisi od tekućeg iznosa kamatne stope... Kad bi zemljišna renta pala ispod kamata od novca za vrlo veliku razliku, nitko ne bi htio kupovati zemljišta, a to bi uskoro opet dovelo do njihove tekuće cijene. U protivnom kad bi prednosti zemljišne rente više nego konpenzirale kamatu od novca, onda bi svi htjeli kupiti zemljišta, što bi takodjer opet uspostavilo njihovu tekuću cijenu." (Tom II, str. 367, 368.)

Iz tog odnosa zemljišne rente prema kamati od novca slijedi da zemljišna renta mora sve više padati, tako da, napokon, od zemljišne rente mogu živjeti samo još najbogatiji ljudi. Dakle, sve veća konkurencija među nezakupljenim zemljoposjedima. Propast jednog djela tih zemljoposjeda. Ponovna akumulacija velikog zemljoposjeda.

Daljna je posljedica ove konkurencije da velik dio zemljoposjeda pada u ruke kapitalista i tako kapitalisti postaju istovremeno zemljovlasnici, kao što su uopće manji zemljovlasnici samo još kapitalisti. Isto tako jedan dio velikog zemljoposjeda postaje istovremeno industrijski.

Dakle, konačna je posljedica ukidanja razlike između kapitaliste i zemljoposjednika, tako da u cjelini postoje samo dvije klase stanovništva, klasa radnika i klasa kapitalista. Ova prodaja zemljoposjeda, pretvaranje zemljoposjeda u robu, posljedi je pad stare aristokratije i posljednji uspon novcane aristokracije.

1. Nama su strane sentimentalne suze koje nad ovim roni romantika. Ona uvijek zamenjuje besramnost koja je sadržana u prirodi zemlje sasvim razumnim konzekvencijama koje su nužne i poželjne unutar privatnog vlasništva, a sadržane su u prodaji privatnog vlasništva na